

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 177. Contritio, vel attritio naturalis non sufficit, etiam cum
Sacramento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

monia, solidissimaque argumenta certam fecerunt; sequentibus sæculis mitius cum defunctis illis agendo, preces oblationisque pro ipsis fieri sanxerunt.

2219 Objicies tertio: si vera esset assertio nostra, nullus periret defectu Sacramenti. At contrarium est verum: quandoquidem Sacerdotes à Patribus pronuntiantur rei animarum, quibus in extremis vel negarunt, vel neglexerunt ministerium Sacramentorum. Major propositio probatur hoc dilemmate: Vel moribundus habet attritionem ex amore Dei propter se super omnia, vel non habet? Si habet, non perit, ut asserimus. Si non habet, non tam perit defectu Sacramenti, quam defectu dictæ attritionis, cum quo defectu periret, etiam si Sacramentum susciperet.

Respondeo distinguendo majorem. nullus periret defectu Sacramenti, per se loquendo, verum est, nec Patribus contrarium: nullus periret defectu Sacramenti, per accidens, nego. Sunt enim, qui ob Sacramenti ministerium, sibi vel neglectam vel denegatam, percutunt ob desperationem, vel debitam contritionem, saltem imperfectam defectum, per denegationem illam causatum. Ob desperationem quidem, dum credunt sibi denegari Sacramentum, eò quod desperata sit salus ipsorum. Ob defectum verò contritionis, eò quod contritio per Sacramenti ministerium, non raro exciteret in poenitentibus; *sepè enim* (ait Jacobus Bajus Inst. Relig. Christ. l. 2. c. 84.) *ad Sacerdotem solo timore adductus, inter confitendum plenius immutatur Sacerdotis ministerio, docentis, excitantis, vel increpantis. Nonnunquam verò istud efficiatur in absolutione, quæ cæteris poenitentia partibus ad hanc rem efficacior est. Nam operi à se instituto Christus adest, ut poenitentis verbis Sacerdotis committatur, verò contritus efficiatur. Piè etiam credimus, et sentimus* (ait Guilielmus Parisiensis tr. de Poenit. Sacram. tit. de ejus effectu. & poenit.) *eis qui cum fide hujus Sacramenti, et vehementi desiderio redeundi in Dei pacem et gratiam, licet timore infirmitatis suæ, et oppressione male consuetudinis, propositum abstinendi à consuetis, et eadem emendandi non habeant, interdum de divina bonitatis abundantia, virtute clarium, et Sacramenti illius, præstari, et hujusmodi propositum insundi. Quia tempus receptionis Sacramenti, tempus est beneplaciti, in quo auxilium divinæ gratiæ liberalius datur, atque efficacius operatur. Conantibus proinde tunc ad Deum reverti, dexteram auxilii sui porrigere Patrem misericordiarum, dubitandum non est. Quemadmodum ille qui lunaticum filium attulit ad Dominum Jesum Marci 9. credere quidem nitebatur, sed nondum fidem, ad quam conabatur, habebat, propterea dicebat: Credo Domine, adjuva incredulitatem meam. Merito tamen sui conatus, et filio sanitate, et ipsomet fidei donum obtinuit. Sic de similibus conantibus, quod præsto sit eis divinæ beneficentiæ auxilium, pia fides non dubitat.*

Idè ergo Sacerdotes in extremo vitæ articulo Sacramenta denegantes, vel conferte negligentes, rei animarum à Patribus pronuntiantur, utique per accidens sensu dicto: vel certè rei animarum dicuntur, non absolute, sed secundum quid, quantum in ipsis ministris est. Quia per ipsorum vel crudelitatem vel negligentiam non stat, quin damnentur. Quomodo similem Cypriani expressio- nem Augustinus exponit ep. 23. ubi loquens de parvulis baptizatis, quos deinde sacrilegis demonum sacrificiis impij obtulerunt parentes, ait eos per hoc parvulis reverà non nocere, spiritualiter tamen parvulorum suorum homicidas esse: nam (inquit) in illis quidem interfectionem non faciunt, sed quantum in ipsis est, interfectores fiunt. Rectè illis dicitur, quando ab hoc scelere prohibentur, nolite occidere par-

vulos vestros. Dicit enim et Apostolus, spiritum nolite extinguere: non quia ille extingui potest, sed quantum in ipsis est, extinguitores ejus meritis dicuntur, qui sic agunt, ut extinctum velint. Ipo sensu rectè intelligi potest, quod scripsit beatissimus Cyprianus in epist. de lapsis, cum eos, qui tempore persecutionis idolis immolaverant, arguens (ac ne quid decisset, inquit, ad criminis cumulum, infantes quoque parentum manibus impositi, vel attriti, amiserunt parvuli, quod in primo statim nativitate exordio fuerant consecuti) amiserunt, inquit, quantum attinuit ad illorum scelus, à quibus amittere coacti sunt, amiserunt in eorum mente ac voluntate, qui in illis tantum facinus commiserunt.

Objicies quarto: et est infantia contra respon- sionem ad objectionem præcedentem, in vita sancti Martini legitur de Catechumeno, ante baptismum morte prævento, quod anima ipsius statim atque à corpore separata fuit, stetit ante tribunal magni Judicis, à quo severum accepit judicium, atque post illud deducta fuit in carcerem tenebrosam. Quod profecto non contigit, si Dei benignitas invisibiliter supplevisset defectum baptismi visibilis, quem necessitas exeluserat, non voluntas. In qua etiam opinione si S. Martinus fuisset, cum Monachis suis, nec ipse, nec Monachi inconsolabiliter luxissent talem mortem ipsius, nec adeo auxilium fuisset de ipsius salute.

Respondeo primò, idè anxios fuisse, tum quia certi non erant de sufficienti contritione ipsius: tum quia tunc temporis certa nondum erat veritas assertionis nostræ, sicut modò certa est; incerta proinde erat salus Catechumenorum & poenitentium, absque Sacramentorum præsidio decedentium, uti colligitur ex Cypriano Nazariano, & Leone Magno, cap. 170. §. 2. relatis.

Respondeo secundò, in casu illo Catechumeni absque baptismi mortui, necessarium non fuisse ut Dei benignitas invisibiliter suppleret defectum baptismi visibilis: quandoquidem Dei benignitas decreverat ipsum ad preces S. Martini suscitare, baptismi que visibilis ministerio salvare: Quem in finem S. Martinum per gratiam suam excitavit, ut pro ipsius suscitatione ferventer oraret, firmamque ipsi fidem inspiravit, quæ se exaudientem absque hesitatione crederet. In solo verò casu absoluta necessitatis, Dei benignitas invisibiliter supplet, &c. juxta SS. Patres cap. præcedenti relatis.

Objicies quinto: Tridentinum sess. 14. cap. 4. declarat, contritionem imperfectam, que attritio dicitur, per se non sufficere ad justificationem.

Respondeo id à Tridentino intelligi regulariter loquendo, & nisi defectum Sacramenti visibilis, in casu extrema necessitatis, invisibiliter supplet dispensatoria Dei benignitas. Quod supplementum perpicuis SS. Patrum sacrarumque Canonum testimoniis comprobatum est, non proinde gratis à nobis assertum. Deo quidem aequè facile foret, dicto casu in homine perfectam excitare contritionem. Verum excitatio ista gratis assereretur, utpote nec fundamentum habens in Patribus, nec in Canonibus, nec in Scripturis sacris.

Objicies sexto: contritio imperfecta efficacior non est in mortis articulo, quam extra.

Respondeo efficacior non esse extra natura sua, sed ex suppleto Sacramenti defectum misericordia Dei, & benignitate.

CAPUT CLXXVII.

Contritio, vel attritio naturalis non sufficit, etiam cum Sacramento.

Est de fide. Primò quia Hierem. 30. v. 18. Scriptura dicit: *Convertite me, et convertar. v. 19. Postquam enim convertisti me, ego poenitentiam. Et Thren. ult. Convertite nos Dominus ad te, et convertet*

tem. Quae verba, secundum omnium SS. Patrum intelligentiam, de convertente Deo hominem ad se per gratia suae auxilium, manifeste procedunt, ait Thomas de Lemos in Panopl. grat. tom. 3. l. 3. p. 2. tract. 2. n. 124. sique intelligenda declarat Tridentinum sess. 6. c. 5. in fine: cum dicitur, convertimini ad me... libertati nostrae adveniat. Cum respondemus: converte nos Domine, & convertemur; Dei nos gratia preveniri fatemur.

2227 Secundo, ex eodem Tridentino ibid. can. 3. Si quis dixerit, sine praeveniente Spiritus sancti operatione, atque ejus adjutorio, hominem... poenitere posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur, anathema sit. Idem ante denunciat Araucanicum II.

2226 Tertio, ad errorem Pelagianorum pertinet dicere, quod homo possit se ad gratiam preparare, absque auxilio gratiae divinae, ait S. Thomas quodlib. 1. q. 2. a. 7.

2227 Innocentius XI. hanc damnavit propositionem: Probabile est sufficere attritionem naturalem, modo honestam.

2228 Suffaminanda proinde est propositio ista Molinae in Concord. q. 14. a. 13. disp. 7. Liberum arbitrium, cum solo concursu naturali, elicere potest non solum actum attritionis naturalem, id est dolorem de peccatis ex Dei timore, cum proposito amplius non peccandi libenter, sed etiam actum contritionis naturalem, qui idem propositum... includat. Contra quam propositionem judicium Congregationis de Auxiliis videri potest in Historia novissimae edita ultimarum Congregationum lib. 3. c. 25.

CAPUT CLXXVIII.

Contritio, post mortale commissum, est sub gravi praecipio, statim atque peccator, ad se reversus, commissum a se peccatum recognoscit, ita ut graviter peccet, qui diu asserit.

2229 **C**ontritionem esse sub praecipio, constat ex eo quod praecipium illud resonent omnes Prophetarum, Evangeliorumque Libri. Convertimini ad me in toto corde vestro. Poenitentiam agite, &c. Etque praecipium illud, tam divinum positivum, locis illis expressum, quam naturale, quo reparare jubemur injuriam Deo per peccatum illatam, tantoque animae nostrae malo remedium adhibere. Unde S. Thomas 3. p. q. 84. a. 7. ad 1. de jure naturae esse dicit, quod aliquis poeniteat de malis quae fecit, quantum ad hoc quod doleat ea fecisse, & remedium doloris quaerit per aliquem modum.

2230 Atque ex hoc, & praecedenti assertionem patet, de quibusdam actibus supernaturalibus naturale dari praecipium. Cum contritionis amorisque Dei super omnia actus totius naturae corruptae speret potestatem, secundum constantem Augustini contra Pelagianos doctrinam: nec necesse sit actum quemcumque praecipium jure naturae, in nostra esse potestate sine gratia, sed satis sit quod in nostra sit potestate gratiam ad id praestandum necessarium a Deo obtinere.

2231 Quod autem contritionis, seu poenitentiae interioris praecipium sub gravi obliget ad actum ipsius non diu differendum, communis est sententia Majorum nostrorum, Alensis, S. Thomae, S. Bonaventurae, S. Antonini, Argentinae, Durandi, Richardi, Majoris, Gabrielis, Sylvetri, Petri Soto, &c. A quibus dum recessit Slaughterus, Juniores alios secutus, in laxiorem, ut videtur, abiit extremitatem, propositione 19. cap. 5. enarratam: utpote ex qua confessorium foret, actum contritionis, seu poenitentiae interioris, absque gravi peccato, differri posse per annum, & subinde per

annos plures, dum Confessorii copia non esset.

Veram imprimis hoc alterere, non est ad majorem Dei gloriam, nec ad animarum salutem, etique contra Scripturam Eccli. 5. non tardus converti ad Dominum, nec differas de die in diem. Et cap. 21. quasi a facie colubis iuge peccatum. Certè peccaret graviter contra charitatem erga se, qui diu retineret in sinu colubrum.

Deinde ut S. Thomas ait loco citato in corp. 2233 ex naturali ratione movetur homo ad poenitentiam de malis quae fecit. Id enim est charitas erga Deum exigit, & justitia, quae postulat ut homo studeat Deo satisfacere, & ipsa misericordia ordinata (erga seipsum) ut homo subveniat poenitendo suae miseriae, quam per peccatum incurrit, secundum illud Prov. 14. miseros facit populus peccatum. Unde Eccli. 30. dicitur, misereere animae tuae placens Deo.

2234 Ex his ergo titulis efficaciter ostenditur, quod nec per momentum licet voluntarie stare in peccato mortali, sicut nec per momentum fovere licet colubrum, seu viperam in sinu suo. Quis enim nisi insanus, & sui immemor hoc faciat? Atqui peccatum mortale incomparabiliter magis nocet animae, quam vipera mortis corpori. Tum quia peccatum mortale malorum est maximum, statque ipsius horribilium horribilissimum, utpote in quo peccator Dei est inimicus, perditionis filius, diaboli servus. Tum quia peccatum (ut dicit Gregorius hom. 11. in Ezech.) si citius poenitendo non eluitur, iusto judicio omnipotens Deus obligatam peccatis mentem, etiam in culpam alteram permittit cadere, ut qui stendo & corrigendo noluit emendare peccatum quod fecit, incipiat peccatum peccato cumulare. Non enim potest contingere (ait S. Thomas 1. 2. q. 169. a. 8.) ut quis diu permaneat quin operetur secundum convenientiam voluntatis deordinatae a Deo, nisi citò per gratiam ad debitum ordinem reparetur.

2235 Propterea ergo, ex misericordia erga seipsum, peccator tenetur sub gravi ad satagendum exire de misero illo statu per poenitentiam. Ad id etiam charitas erga Deum, & justitia obligat, ut sapienter observat S. Thomas. Charitas quidem erga Deum. Quemadmodum enim contra primum maximumque divinae charitatis mandatum est, principem in amore locum alteri quam Deo tribuere; ita & conservare, principatum illum Deo non restituyendo. Justitia quoque erga Deum ad id obligat: sicut enim qui laesit jus proximi, tenetur jus illud primò opportunitate reparare, graviterque peccat, si diu culpa sua differat; ita & qui jus divinum laesit, &c. Homo verò per peccatum mortale jus divinum laesit, & graviter laesit, seipsum Deo surripiendo, diaboloque tradendo, obedientiamque divinae legi ipsius denegando, ad quam jus strictissimum Deus habet, fundatum in strictissimo supremoque, quod in creaturas omnes, & in omnes actus nostros habet dominio. Quo jure nobis Deus praecipit, quaecumque praecipit. Neque enim praecipit ea jure supremi Legislatoris dumtaxat, sed jure supremi istius domini. Ad quod significandum Levit. 28. & alibi frequenter, ad singula ferè legis suae praecipia, se Dominum intulcat, dicens: ego Dominus, ego Dominus.

2236 Et ideo peccatum innumeris ferè Scriptura locis injustitia vocatur, & injuria contra Deum, ut Psal. 31. confitebor adversum me injustitiam meam Domino. Ideo etiam SS. Patres peccatorem furem & latronem vocant, comparantque hominibus furanti fundum, vel servum alicui domini, ut Augustinus 19. Civit. 21. dicens: justitia ea virtus est, quae sua cuique distribuit. Quae igitur homini justitia est, quae hominem ipsum a vero Deo tollit, & immundis demonibus subdit? Hocvine est sua cuique tribuere? An qui fundum auferit ejus, a quo emptus est, & tradit ei qui in eo nihil habet juris, injustus est.